

Kuba: ekonomiska reformer ger önskad effekt

Kuba: ekonomiska reformer ger önskad effekt

I januari avskaffades de dubbla valutorna. Lönerna höjdes drastiskt och de allmänna subventionerna tas bort. Ett av de missförhållanden man vill komma till rätta med är att det i Kuba hittills gått att dra sig fram, utan att arbeta, med de subventioner som alla får, oavsett behov eller inte. Samtidigt äger de flesta sina bostäder och betalar ingen hyra. El, vatten, transporter, telefon etc. är väldigt billigt. Reformerna syftar bland annat till att få fler i arbete. Det har redan börjat få önskade effekter. I ett stort reportage i Juventud Rebelde beskrivs den nya arbetsmarknaden.

Det är måndagen den 28 december, på morgonen. Framför arbetsförmedlingen väntar flera personer i kö. Nästan alla unga, försjunkna i sina mobiltelefoner. På frågan vad de vill, svarar de samfällt: ?vi söker jobb?. Några säger att det kommer att bli svårt att bara driva omkring framöver.

José Manuel, 21, säger att han inte accepterade ett erbjudet arbete när han slutade värnplikten. ?Jag ville ha något bättre betalt. I väntan på det har jag gått ett år utan att göra något. Men nu fick jag möjligheten: jag vill bli byggjobbare i statlig tjänst. Då finns det möjligheter att utbilda sig till byggingenjör medan du arbetar, och det är vad jag vill.?

Wilmer Osorio, 20, möts av skratt när han säger att ?Min fru sa till mig att ifall jag inte börjar jobba skulle hon lämna mig; att det är slut med gratisgåvorna, att det fick räcka med att jag bara drev runt; att livet är hårt och det blir ännu hårdare för de som inte arbetar.

Ana Maria Diez, 19, vill sluta måla lösna: ?Jag gillar det, men jag vill ha det som extraknäck, inte som mitt enda jobb. Folk pratar om att företagen är ineffektiva och jag har inte bestämt mig. Men jag tror att i och med de nya bestämmelserna måste också företagen förändras. Det är det som fått mig hit för att söka jobb, men självklart också för att lönerna ska höjas. Om de betalar mer tror jag att de kräver mer och att folk inte går till jobbet bara för att slå ihjäl tiden. Om vi inte blir effektivare kommer inte ekonomin att förbättras.?

Medan vi pratar närmar sig en grabb klädd i restaurangkläder: ?Jag kommer också för att se om jag kan få ett statligt jobb. Även om jag tjänar bra på den privatrestaurang där jag är nu, så stänger ägaren då och då och skickar hem oss utan betalning.?

En av de mest efterlängttade effekterna av förändringarna bland folk är att lönen bättre ska täcka levnadsomkostnaderna. Många säger också att det är en bra anledning att börja jobba. Det är en knuff för att komma ifrån missförhållandet att man kan leva utan att bidra med något. Och värre ändå är att ofta är ersättningen högre för de som ägnar sig åt arbeten som inte är nyttiga ur samhällsynpunkt.

På knappt 20 dagar har 1 349 personer anmält intresse för att arbeta i den statliga sektorn i provinsen Guantánamo. Den lokala arbetsförmedlingen har inte upplevt något liknande tidigare. Närmare hälften av de sökande har accepterat de jobb de erbjudits. 60

procent är ungdomar som inte jobbat alls och nu gör det, framförallt inom byggindustrin, dels för turistindustrin, dels för jordbruksproduktionen.

Den 19-åriga ensamstående mamman América Rodríguez från Niquero i provinsen Granma har hittat ett jobb hon gillar: ?Boskapsskötsel, fiske och livsmedelsproduktion är minst lockande. Men de nya lönerna främjar utan tvekan en vitalisering och ger större marginaler och det skapar intresse?, säger hon. Leandro Marrero, också 19, säger att många av de som lever spontant från dag till dag, kommer nu att behöva högre inkomster. Han ska börja på universitetet i februari och har höga förväntningar. Han säger att han ofta hört frasen: ?Arbeta, varför då?? Men nu är det annorlunda. ?Arbetet kan lösa, åtminstone delvis, våra förväntningar på livet?om inte priserna går upp för mycket.?

Liknande säger Reynier Rodríguez, från Ungkommunisterna. En organisation som försöker främja arbetet: ?Ju mindre man kan leva 'på luft' desto fler blir det som söker jobb. Att tillhöra den statliga eller privata sektorn ger lön och garanterar pensionen. Det är definitivt något som alla behöver tänka på.?

Socialarbetaren Zuzel Herrera från Yara, säger att nu kommer man inte längre att erbjuda ekonomisk hjälp till hem där det finns människor i arbetsför ålder som bestämt sig för att inte arbeta. Det blir en anledning för dem att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. ?Bästa sättet att inte vara ekonomiskt utsatt är att arbeta. Många har redan förstått det?, intygar hon. ?Hundratals ungdomar som passerat vårt kontor har vägrat att ta de 200 jobb vi har inom jordbruket. De nya bestämmelserna har delvis ändrat på den attityden.?

I Pinar del Rio berättar Alina Hernandez att det finns arbetsmöjligheter såväl inom den statliga sektorn, som kooperativ och egenföretag för de som är motiverade. Under de tre senaste veckorna har hennes kontor tagit emot 944 personer som söker arbete. ?Det som är anmärkningsvärt är de många ungdomarna 496, varav 399 fått arbete. De som inte accepterar erbjudna jobb säger att de inte gillar möjligheten eller att de har andra målsättningar.?

Miguel är ett exempel på detta. Först undervisade han på lågstadiet ett antal år. ?Barnen är mitt liv?. Men en dag tog han beslutet att lämna jobbet för att få bättre betalt i ett företag. Där jobbade han till helt nyligen, när arbetsplatsen förändrades och bara några specialister blev kvar. De som fick gå fick erbjudanden om andra arbeten, men Miguel accepterade inte det. Nu har han ett litet barn och vill få ett jobb som stämmer med hans utbildning. ?Det som finns lockar mig inte: säkerhetsvakt, bud, sjuktransportör eller ett jobb som kvalitetskontrollant på ett ställe där kvalitet verkar vara det minst prioriterade.?. Så han fortsätter vänta liksom tusentals andra som inte slutat vänta på ett jobb som tillfredsställer deras önskemål.

Av myndigheterna prioriterade jobb finns huvudsakligen inom produktion av varor och tjänster som ersätter import. Att stärka jordbruket, såväl statliga som kooperativa enheter och byggnadsindustrin. Det finns också möjligheter inom livsmedelsindustrin, byggmaterialtillverkning och hälsovård. Ett annat alternativ är att ta över jordbruksmark som ligger i träda. På landet finns ett ansevärt antal ingenjörer, tekniker och arbetare med inriktning på jordbruket. Det som behövs är personer som är intresserade av att bruka jorden.

27-åriga Aljer Luis bryr sig inte om de som kallar honom för tokig för att han övergett sin frihet som privat murare och istället börjat arbeta för ett byggföretag i provinsen Sancti Spiritus. Efter bara två månader känner han att det var rätt beslut. Han är en de 1 339 personer som sedan 10 december varit på stadens Arbetsförmedling. ?Fram tills nu har 397 tagit erbjudna jobb; 232 i den statliga sektorn och 165 i den privata. De övriga föredrar att vänta på andra erbjudanden?, säger Yaiselin Quesada på Arbetsförmedlingen. Det skiljer sig mellan olika orter i provinsen hur många lediga jobb det finns. ?De områden som mest behöver folk är inom byggnad, sockerindustrin och jordbruket.?. Hon fortsätter: ?Bland de som söker jobb dominerar de som inte har kvalifikationer. Vi försöker se var de passar bäst.?

Adianys Lopez, som arbetar med utbildning inom byggsektorn, applåderar den nya strategin som givit en vitamininjektion. ?Tidigare var det stora svängningar, med folk som började och slutade. Särskilt med brist på utbildade murare. Redan nu kommer många och vill ansluta sig.?. Hon leder företagets utbildning där 20 lärlingar fått lära sig hur man bygger bostäder. ?Vårt företag satsar hårt på vidareutbildning. Vi har utbildning så att alla uppnår gymnasienivå och sedan kan plugga vidare. Det är ett löfte och en

styrka att kunna räkna med en kvalificerad arbetskraft.?

Andy Sánchez, HR-chef på det största byggföretaget i provinsen Guantanamera, tror också att reformen kommer att bidra till att avhjälpa bristen på över tusen lediga arbeten. Det gäller framförallt operatörer av tunga fordon, murare och bilmekaniker. ?Många arbetade tidigare och gick över till den privata sektorn. Nu känner de sig lockade att komma tillbaka. Det är bra att vi kan ta emot dem igen. De har lärt sig yrket här och är kapabla att möta nya utmaningar med disciplin och effektivitet som den statliga sektorn behöver?, säger den 30-årige chefen. Företaget där han arbetar, Guanco, behöver varje år fler arbetare och specialister. Det har nått goda resultat med ungdomarna och dessa stannar och arbetar.

29-åriga Drian Ordunez, tekniker och aktiv i Ungkommunisterna, framhåller att också den icke-statliga sektorn behövs. ?Uppenbart är de ekonomiska reformerna som en oslipad diamant. Det behövs tid för att den ska gnistra medan vi anpassar oss efter förändringarna, de nya priserna, de nya lönerna och sättet som vi tar hand om våra inkomster.?

Utän tvekan ger de nya åtgärderna en skydd av hur vi kan arbeta för en bättre ekonomisk och hållbar framtid. När varje person känner att dennes arbete avlönas rättvist, därifrån börjar en förändring.

Cubadebate 210104 (nedkortat)

Empleo en Cuba: Se acaba el vivir del cuento

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en 20:a eller valfri summa till

123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)